

Titel: BREV TIL: Louis Leonor Hammerich FRA: Paul Diderichsen (1948-11-12)

Citation: "BREV TIL: Louis Leonor Hammerich FRA: Paul Diderichsen (1948-11-12)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel_004-shoot-workidUtilg636_0000_004_Diderichsen-Hammerich_0040.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

12/11 1948

Kære professor Hammerioh, Tak for den interesse De xjuU& - som så ofte før - viste mine sprogteoretiske undersøgelser ved at kemme til stede og disku- tere mit foredrag i går aftes. Desværre ser jeg nu, at mit svar til Dem, har været lidt af økseskaft-typen, idet det først i morges, da jeg klædte mite på gik op for mig, hvor det var, De ville hen med Deres indlæg. De har utvivlsomt ret i, at jeg havde overset et vigtigt træk i lydlovene: de består ikke alene i, at korrespondenserne er gennemgående, men også deri, at det element y, der korresponderer med elementet x på det ældre sprogtrin, som regel kan antages at have alle udtalekomponenter r 1 (een) faldes med x. Dette princip er imidlertid ikke "rent fonetisk". Det er et pjcinai rent formelt princip, der kan anvendes på alle former for vari- tion, fx. bruges jo ækuraaj samme princip i skriftens og betyd- ningens variation. Det eæ. soin jeg vist bemærkede i mit svar, en ideal konstruktion, der vidtgående bekræftes af erfaringen. Ai variation består i at visse emner har nogle (de såkaldt væsent- lige ller konstitutive) træk fælles» medens andre træk er for- skellige. Man kan derfor, når man kender opbygningen af en rææke emner, kalkulere mulighederne for deres variation og sammen!- fald. Man kan dernæst opstille den hypotese, at varianter, hvor flere komponenter er forskellige, forudsætter varianter, hvor jtekkie kun et enkelt element varierer, reap, (ved kontinuerlige områder, som fx. vokalerne), at en variant, der varierer g måle- enheder, !' orudsætter en der varierer 1 eller 1/2. Dette konti- nuitetsprincip er den aimpleste rationale model, og der er så vidt jeg ser ikke anført mange erfaringer, der modsiger en så- dan tolkning (selv om en fuldstændig verifikation xkxhat jspaxigxg. & altid er umulig og en falsifikation meget vanskelig når det drejer sig om sproghistorisk materiale), men man må ikke glemme, at det er en slags "geometrisk" konstruktion, en vidtgående skematisk afbildningsmodel og ikke i nogen henseen- de noget "virkeligt" eller "historisk", og man må bestemt hævde, at vort hidtidige erfaringsmateriale er så skrøbeligt, at man kun vagt kan gætte om hvilken gyldighedsprocent man kan til- skrive denne hypotese. I praksis vil dette sige, at man altid tør være på vagt, hvis en jastx^dKxxxx to hypotetiske manifestationsformer ("udtaler" eller skriftbilleder) af et varierende element viser forskel i mere end een komponent (fx. indoeur. p oldirsk 0). Man må da enten betragte det for tvivlsomt, om der foreligger samme hel- hed ("Ord) eller forsøge om der er noget der falder mod at in- terpolere et mellemtrin*, men man har ingen ret til ajtxiuxdje* akxstJSEX a priori at udelukke muligheden af, at der findes til- fælde, der falder uden for vor rationaliserede model, og sådanne tilfælde bør analyseres med den største agtpågivenhed., da en udvidelse af vor erfaring fortrinsvis finder sted i tilknxyt- ning. Postulerer man kontinuitetsprinci pet som en syntetisk sætning a priori, spærrer man muligheden for at lade sig belære af erfaringen -ganske som ved den ortodoxe opfattelse af Troubtzkoy og Brøndal. Let andet afgørende synspunkt^ aamx ved forståelsen af Deres modeleksempel er, at det også her drjer sig om strukturelle synkroniske varianter og ikke om "historiske overgange" Det er fonemvariationen, der normalt finder sted efter det axiz- zeredé kontinuitetsprincxip. "Overgangen" er ikke et historisk fæn omen, men et analytisk. EnJUGLdjax£XgiuagjLxxjutxj£JKxk±ltx*Ji

2

vedbliver at være en variant af p, så længe de

ph eller f relevante modsætninger ikke funktionelt er ændret. Det kan med nøjagtigt samme "udtale" gå over til at være et "andet" fonem, i det øjeblik et eller flere fonemer inoen for systemet "skifter plads", se nærmere Fourquet og Kurylowicz om germ, lydsforskning.

Undskyld denne min nidkærhed, deri skyldes ikke alene missions- iver, men også ønsket om for mig selv at gøre rent bord m.h.t. alle de argumenter, der fremføres til forsvar af det historiske synspunkt, s om vi aFi^g har inddruki. et - nej det passer ikke her så godt at sige modermælken.*; og > som det koster stor gtpå- givenhed at frigøre sig for uden at forkaste de erfaringer, som i omtolket form stadig har værdi som. vejvisere for en mideire ensidig opfattelse.

Xj

9 J J

ixoni

*

r

X o

Med mange venlige hilsner;

ionxx

■i.

Louis Hjelmslev og hans kreds,

J X

O

yD

'■ * w' \$

xr

J X juU

Q

■j , -uui >

S 3 'i j

iA .

Isebi

ideno* Deres Paul Diderichsen

3

,

IIsofV

exv Ja x i d (evifjfx

f

3

9gXI

dlil ,63

V

y.

'i

isli/klsk

O

isnnis • blaf 91911

iii

V <1 i3> | y

*10 VI

rrx siD

i. % X

1.0

r

l1SV 1

nok 1U/I

t

Louis Hjelmslev og hans kreds,

u

v)

f

dlakna da .xl me

1

w

ZUL

rul isv is

9ft

.dnsi

19b

J V

J GZ

' « \

il

\l

li

dd

bniai, a

benn 9

x

i.

Ci X

ixonxija

*

'

i

L

J D

)

10 id. a

dm.

l ^

grunkiod r 9ib d9b lån

_t, X

V

Louis Hjelmslev og hans kreds,

o gxl rigoi egsla nblxdl le iioisiri"19i

I I^Aci

Isl n

J 19 t

(9iSX

r

X&

x ke

ill o

iiidem

ti9, no x i

19

9

J.S,9UI 9ig 9k gdbiv

1 X

i

d smak

i

<o

' r

U 9

'■J -/i

i i

X

dgilgkilv^ds sgibid

, aovasn j

m

3 w <

d J

ds

L IB .1

x 9

i ii

L J.

r V!

-lid u DI Ji .5

Louis Hjelmslev og hans kreds,

S001J&

!

\$sv ntjk sviika

£135

do

l

y j

n9D

C* vj

x

J

j Y

A-jL

J c

X -o 3 X) jj **) i h a a x o 1 xsaii! .(O k

) X S ft0 X .1

/il O d

xatxx 5 \ "X 3t)B X X X d S 1 i ' X >i c;

IH

A

møls

l f

X

J u,

■J

j-

>11 }

noaoamok n

31)

o g .

i X

-le

Lvxvd

sidsef (biO") i'19i0

19 d n 9 "b9ri

j

Louis Hjelmslev og hans kreds,

X

O

) o ffl 'i \$ X

f

19 190

X)

l s

J "

axxia lid

191 i 9 il

J 14 \

4-

4,

* t

-li

'i ij X vi ij i,

i

iigxljj

iiioicj s xxjaxk. ^ . dbia'i 191

9 ild i j. X X a ,*0 , loboci ot ki b , ►-/ j ila y Y x - ■;

)

9

3

1.

«

ise 1 iumu din

am

læl

T

10V D il) 9i31

t

LxillS 9bxvbn

«J Ci 'X

ijd

i.

-d vi

Louis Hjelmslev og hans kreds,

li xd

1

Lid x bød

i y

j. vi

■

n

U J tsC

li X

O 1

il 9 0

r

ae iij 'X < *'

O X

IC

X

s5 X il i X X X x .1^ iksdcfijoil s d obnd 9-1

I

.U

9

■•i Q

y'

kan

3 9 v x

X Ja d^juxda d 9vl" 9g

T

■

n

■

d i s

-xika dør a øl %o 3 qj n -3

o d I

io 1

f.'

1BV

VJ

Louis Hjelmslev og hans kreds,

J

.

UÆ O

a J

),1,119

X J